

Tawqī'āt (brieven) van Imām al-Mahdī ('aj) aan Shaykh al-Mufīd (ra)

De canonieke correspondentie tussen de Imām van de Tijd ('aj)
en de leidende rechtsgeleerde van de vroege Ghayba al-Kubrā

BAQIYYAT
ALLĀH
INSTITUUT

Sji'itisch Kenniscentrum · Vertaling & Publicatie

Baqiyyat Allāh Instituut
oktober 2025

Inleiding

Shaykh al-Mufid (d. 413/1022) staat in de klassieke Sjiitische geleerdenwereld bekend als een van de meest vooraanstaande geleerden van de vroege grote-occultatie. Al-Shaykh al-Tūsī roemde hem als de ultieme autoriteit onder de mutakallimīn en een gevorderde rechtsgeleerde die scherp van geest was. Ibn al-Nadīm bevestigde dat de leiding van de sjiitische theologie uitsluitend aan hem toebehoorde en dat hij excelleerde in het houden van polemieken. Andere tijdgenoten prezen zijn vroomheid, liefdadigheid en ascese, en noteerden dat maar liefst 80.000 mensen door zijn spirituele leiding het sjiisme omarmden.

In zijn boek *al-Ihtijāj* vermeldde de geleerde Ahmad ibn ‘Alī al-Ṭabrisī twee brieven (tawqī‘āt) die Imam al-Mahdī (as) tijdens de grote occultatie naar Shaykh al-Mufid zond. Ibn al-Biṭrīq vermeldde later dat er drie brieven waren maar gaf geen tekst voor de derde. Volgens Markaz al-Raṣd al-‘Aqā’idī is er klassieke sjiitische getuigenis dat er eigenlijk drie brieven waren. Ze citeren geleerden zoals Ibn al-Biṭrīq en later Shaykh Yūsuf al-Baḥrānī die melden dat “ṣāhib al-amr (de Imam) schreef aan al-Mufid **drie** brieven — één brief per jaar, drie opeenvolgende jaren — en dat dit iets is ‘wat de gehele Shi‘a-gemeenschap overleverde en accepteerde (ترويه كافة الشيعة وتتلقاه بالقبول)’. Deze formulering “في كل سنة كتاباً” (“elk jaar één brief”) is wat zij gebruiken als bewijs voor het getal drie. Het centrum legt ook uit waarom wij vandaag niet alle drie volledig aantreffen in de standaardboeken van Shaykh al-Mufid zelf:

- Niet al zijn werken zijn tot ons gekomen.
- De brieven zelf bevatten instructies om (delen van) de inhoud beperkt te circuleren (“...فأخفه عن كل أحد... واجعل له نسخة تطلع عليها من تسكن إلى أمانته”), dus het is plausibel dat sommige teksten nooit breed publiek zijn gemaakt.

De twee overgeleverde brieven worden door grote Imami-geleerden aangehaald wegens hun hoge spirituele toon, hun theologische autoriteit en hun eschatologische aanwijzingen omtrent de positie van de Imam (‘aj) tijdens de Grote Occultatie. Wat volgt is de volledige Arabische tekst met een zorgvuldig bewerkte Nederlandse vertaling, in chronologische volgorde en weergegeven in parallelle indeling.

﴿وَكَلْبُهُمْ بِاسِطٍ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ﴾

خَادِمُ بَابِ حَيْدَرَةٍ وَدَرَّةٍ تُرَابٍ تَحْتَ الْقُبَّةِ الذَّهَبِيَّةِ فِي النَّجَفِ

Dienaar van de Poort van Ḥaydara én een stofdeeltje onder de gouden koepel in Najaf.

Eerste brief (eind Safar 410 AH)

Arabisch

للأخ السديد والوليّ الرشيد، الشيخ المفيد أبي عبد الله محمد بن محمد بن النعمان – أدام الله إعرازه – من مستودع العهد المأخوذ على العباد بسم الله الرحمن الرحيم، أما بعد؛ سلام عليك أيها الولي المخلص في الدين، المخصوص فينا باليقين، فإننا نحمد إليك الله الذي لا إله إلا هو، ونسأله الصلاة على سيدنا ومولانا ونبيّنا محمد وآله الطاهرين، وتعلمك – أدام الله توفيقك لنصرة الحقّ، وأجزل مثوبتك على نطقك عنا، بالصدق – أنه قد أذن لنا في تشريكك بالمكاتبة وتكليفك ما تؤدّيه عنا إلى موالينا قبلك، أعزّهم الله – بطاعته، وكفاهم المهم برعايته لهم وحرصه فقّف أيّذك الله بعونه على أعدائه المارقين من دينه – على ما أذكره، واعمل في تأديته إلى من تسكن إليه بما نرسمه إن شاء الله.

نحن وإن كنّا ثاوين بمكاننا النائي عن مساكن الظالمين، حسب الذي أرانا الله تعالى لنا من الصلاح ولشيعتنا المؤمنين في ذلك، ما دامت دولة الدنيا للفاستقين، فإننا نحيط علماً بأنبائكم، ولا يعزب عنا شيء من أخباركم، ومعرفتنا بالذلّ الذي أصابكم، مذ جنح كثير منكم إلى ما كان السلف الصالح عنه شاسعاً، ونبذوا العهد المأخوذ وراء ظهورهم، كأنهم لا يعلمون.

إنّا غير مهملين لمراعاتكم، ولا ناسين لذكركم، ولولا ذلك لنزل بكم الأواء، واصطلمكم الأعداء؛ فاتقوا الله جلّ جلاله، وظاهرونا على انتياشكم من فتنة قد أنافت عليكم، يهلك فيها من حمّ أجله، ويحى عنها من

Nederlandse vertaling

Voor de waardige broer en rechtschapen voogd, Shaykh al-Mufid Abu ‘Abdullah Muhammad ibn Muhammad ibn al-Nu‘mān – moge God zijn eer bestendig maken – afkomstig van de bewaarder van het verbond dat de dienaren hebben afgelegd. **In de naam van God, de Barmhartige, de Genadevolle.** Vrede zij met u, o vriend die oprecht is in de religie en met zekerheid aan ons verbonden is. Wij prijzen tegenover u God – er is geen god behalve Hij – en vragen Hem om zegeningen voor onze heer en meester, onze Profeet Muhammad en zijn reine Familie. Wij laten u weten – moge God uw succes bestendig maken in het ondersteunen van de waarheid en uw beloning vermeerderen voor het spreken namens ons met waarachtigheid – dat ons is toegestaan u met een brief te eren en u op te dragen datgene namens ons over te brengen aan onze vrienden bij u. Moge God hen in Zijn gehoorzaamheid verheffen en hen door Zijn zorg behoeden. Wees – moge God u helpen tegen Zijn vijanden die afvallig zijn van Zijn religie – opmerkzaam op hetgeen ik vermeld en breng het over aan degenen wie u vertrouwt zoals wij het tekenen, als God het wil.

Hoewel wij op een plaats verblijven die ver van de woonplaatsen van de onderdrukkers is – zoals God de Allerhoogste ons daarin heil heeft laten zien, zowel voor ons als voor onze gelovige sji’a zolang de wereldlijke macht bij de verdorvenen ligt – **omringen wij u toch met onze kennis:** niets van uw nieuws is voor ons verborgen. Wij kennen de vernedering die u heeft getroffen sinds velen van u neigden naar datgene waarvan de vrome voorouders zich verhielden en het verbond dat werd aangegaan achteloos achter hun rug hebben geworpen alsof zij het niet wisten.

Wij laten uw zorg niet achterwege en wij vergeten u niet; **als dat niet zo was**, zouden moeilijkheden op u neerdalen en zouden de vijanden u verzwelgen. Vrees daarom God,

Arabisch

أدرك أمله، وهي أمانة لأزوف حركتنا، ومباءتكم
بأمرنا ونهينا، والله متم نوره ولو كره المشركون

اعتصموا بالتقية من شرب نار الجاهلية يحششها
عصب أموية، يهول بها فرقة مهدية. أنا زعيم بنجاة
من لم يرم فيها المواطن، وسلك في الطعن منها
السبل المرضية.

إذا حلّ جمادى الأولى من سننكم هذه فاعتبروا بما
يحدث فيه، واستيقظوا من رقدتكم لما يكون في الذي
يليه؛ ستظهر لكم من السماء آية جليلة، ومن الأرض
مثلها بالسوية، ويحدث في أرض المشرق ما يحزن
ويقلق، ويغلب من بعد على العراق طوائف عن
الإسلام مَرَّاق، تضيق بسوء فعالهم على أهله
الأرزاق، ثم تنفرج الغمة من بعد ببوار طاغوت من
الأشرار، ثم يستر بهلاكه المتقون الأخيار، ويتفق
لمريدي الحج من الأفاق ما يؤملونه منه، على توفير
عليه منهم واتفاق، ولنا في تيسير حجهم على الاختيار
منهم والوفاق شأن يظهر على نظام واتساق.

فليعمل كلّ امرئ منكم بما يقربه من محبتنا، ويتجنب
ما يدينه من كراهيتنا وسخطنا؛ فإنّ أمرنا بغتة فجأة
حين لا تنفعه توبة، ولا ينجيه من عقابنا ندم على
حوبة، والله يلهمكم الرشد، ويلطف لكم في التوفيق
برحمته.

Nederlandse vertaling

verheven zij Zijn majesteit, en **help ons** bij het
redden van u uit een beproeving die dicht bij u is
gekomen: daarin zal sterven wie zijn termijn
nadert en wie zijn hoop bereikt zal veilig blijven.
Deze beproeving is een teken van de nabijheid
van onze beweging en van uw terugkeer naar
onze bevelen en verboden; God zal Zijn licht
voltoeien, ook al haten de afgodendienaren het.

Houd vast aan taqiyya (voorzichtigheid) om
het vuur van onwetendheid niet aan te
wakkeren – een vuur dat door Umayyadische
groepen wordt aangestoken om de
Mahdī-gemeenschap angst aan te jagen. Ik sta
garant voor het behoud van degene die zich niet
blootstelt aan de plaatsen daarvan en de
aangename wegen bewandelt om eraan te
ontsnappen.

Wanneer in dit jaar de maand **Jumādā al-Ūlā**
aanbreekt, neem dan lering uit wat daarin
gebeurt en ontwaak uit uw sluimer voor wat er
in de volgende maand zal gebeuren. Er zal een
duidelijk teken uit de hemel en een gelijksoortig
teken uit de aarde aan u verschijnen. In het
oosten zal zich iets voordoen dat bedroeft en
verontrust, en daarna zullen op Irak groepen
heersen die van de islam zijn afgeweken; door
hun slechte daden worden de levensonderhoud
van zijn bewoners benauwd. Dan zal de
benauwdheid verdwijnen met de ondergang van
een tiran onder de slechten; met zijn ondergang
zullen de godvrezende rechtschappen zich
verschuilen. Voor de pelgrims uit verre streken
zal gebeuren wat zij hopen: zij zullen tot hem
komen met overvloed en eensgezindheid. Wij
hebben een zaak betreffende het
vergemakkelijken van hun hadj, volgens hun
keuze en eensgezindheid, die zich op ordelijke
en harmonieuze wijze zal manifesteren.

Laat ieder van u **handelen op een manier die
hem dicht bij onze liefde brengt**, en
vermijden wat hem dicht bij onze afkeer en
toorn brengt; want ons bevel komt plotseling en
onverwacht: dan zal berouw niet baten en spijt
over een zonde zal hem niet redden van onze

Arabisch

هذا كتابنا إليك أيها الأخ الولي، والمخلص في ودنا الصفي، والناصر لنا الوفي، حرسك الله بعينه التي لا تنام، فاحتفظ به ولا تُظهر على خطئنا الذي سطرناه بما له ضمناؤه أحداً، وأدِّ ما فيه إلى مَنْ تسكن إليه، وأوص جماعتهم بالعمل عليه إن شاء الله، وصلى الله على محمد وآله الطاهرين.

Nederlandse vertaling

straf. God zal u de juiste leiding inspireren en u door Zijn barmhartigheid zachtmoedigheid schenken om het goede te bereiken.

Dit is onze brief aan u, o broederlijke vriend, oprechte in onze liefde en trouwe helper. Moge God u bewaren met Zijn oog dat nooit slaapt. Bewaar deze brief en toon onze handschrift en de inhoud ervan aan niemand. Breng wat erin staat over aan degene wie u vertrouwt en adviseer zijn groep om ernaar te handelen, als God het wil. En moge God zegenen Muhammad en zijn reine familie.

Tweede brief (23 Dhū l-Hijja 412 AH)

Arabisch

من عبد الله المرابط في سبيله إلى ملهم الحقّ ودليله. يسم الله الرحمن الرحيم، سلام الله عليك أيها الناصر للحقّ الداعي إليه بكلمة الصدق؛ فإننا نحمد الله إليك الذي لا إله إلا هو إلهنا وإله آبائنا الأولين، ونسأله الصلاة على سيدنا ومولانا محمد خاتم النبيين وعلى أهل بيته الطاهرين.

وبعد؛ فقد كنّا نظرنّا مناجاتك عصمك الله بالسبب « الذي وهبه الله لك من أوليائه، وحرسك به من كيد أعدائه، وشفعنا ذلك الآن من مستقرّ لنا يُنصّب في شمرّاح من بهماء صرنا إليه أنفاً من غماليّل ألجأتنا إليه السباريت من الإيمان، ويوشك أن يكون هبوطنا إلى صحصح من غير بُعد من الدهر، ولا تطاول من الزمان، ويأتيناك نبأً ممّا يتجدّد لنا من حال، فتعرف بذلك ما نعتمد من الزلفة إلينا بالأعمال، والله موفّقك لذلك ببرحمته »

Nederlandse vertaling

Van de dienaar van God, standvastig op Zijn weg, aan de geïnspireerde gids naar de waarheid. In de Naam van God, de Barmhartige, de Genadevolle. Gods vrede zij met u, o helper van de waarheid, degene die daartoe oproept met het woord van waarheid. Wij prijzen tegenover u God – er is geen god behalve Hij, onze God en de God van onze voorouders – en wij vragen Hem om zegeningen over onze heer en meester Muhammad, de sluitsteen van de profeten, en over zijn reine familie.

En nu dan, wij hebben uw smeekbede overwogen – **moge God u behoeden** door het middel dat Hij u heeft gegeven via Zijn vrienden en u daarmee beschermen tegen de listen van Zijn vijanden – en wij hebben deze nu vergezeld van een gebed vanuit een verblijf dat wij hebben opgericht op een hoge heuvel van een woestijn waar wij onlangs naartoe zijn gekomen, verdreven door de omstandigheden van het geloof. Het is bijna zover dat wij zullen afdalen naar een vlak terrein zonder dat er veel tijd verstrijkt; er zal nieuws van ons tot u komen dat een nieuwe wending in onze

فلتكن - حرسك الله بعينه التي لا تنام - أن تقابل لذلك، فتنة تبسل نفوس قوم حرثت باطلاً لاسترهاب المبطلين، يبتهج لدمارها المؤمنون، ويحزن لذلك المجرمون وآية حركتنا من هذه اللوثة حادثة بالحرم المعظم، من رفس منافق مذمم، مستحل للدم المحرم، يعمد بكيدة أهل الإيمان، ولا يبلغ بذلك غرضه من الظلم والعدوان؛ لأننا من وراء حفظهم بالدعاء الذي لا يحجب عن ملك الأرض والسماء؛ فلطمئن بذلك من أوليانا القلوب وليتقوا بالكفاية منه وإن راعاهم بهم الخطوب، والعاقبة بجميل صنع الله سبحانه تكون حميدة لهم ما اجتنبوا المنهي عنه من الذنوب.

ونحن نعهد إليك أيها الولي المخلص، المجاهد فينا الظالمين - أيدك الله بنصره الذي أيد به السلف من أوليانا الصالحين - أنه من اتقى ربّه من إخوانك في الدين، وأخرج مما عليه إلى مستحقّيه، كان آمناً من الفتنة المبطلّة، ومحبّها المظلمة المضلّة. ومن بخل منهم بما أعاره الله من نعمته على من أمر بصلّته، فإنّه يكون خاسراً بذلك لأولاه وأخراه ولو أنّ أشياعنا - وفقهم الله لطاعته - على اجتماع من القلوب في الوفاء بالعهد عليهم، لما تأخّر عنهم المؤمنين بلقائنا، ولتعجّلت لهم السعادة بمشاهدتنا، على حق المعرفة وصدقها منهم بنا فما يحبسنا عنهم إلا ما يتصل بنا مما نكرهه ولا نُؤثّرهُ منهم والله المستعان، وهو حسبنا ونعم الوكيل، وصلاته على سيّدنا البشير النذير محمّد وآله الطاهرين وسلّم.

situatie vertelt, Daardoor zult u begrijpen welke daden wij van onze volgelingen verlangen om daarmee nader tot ons te komen. God zal u daarin succesvol maken door Zijn barmhartigheid.

Laat het - moge God u bewaken met Zijn oog dat nooit slaapt - zo zijn dat u zult worden geconfronteerd met een **beproeving** die de zielen zal verstrikken van een volk dat vergeefs heeft geploegd om de bedriegers af te schrikken. De gelovigen zullen zich verheugen over diens vernietiging, terwijl de misdadigers bedroefd zullen zijn. Een **teken van onze beweging** uit deze bezoedeling is een gebeurtenis in het grote heiligdom, veroorzaakt door de onreinheid van een verfoeilijke hypocriet die verboden bloed heeft vergoten; hij zal de gelovigen met zijn bedrog schaden maar zijn doel van onrecht en agressie zal hij niet bereiken, omdat wij achter hen staan met gebeden die niet worden afgehouden van de Koning van aarde en hemel. Laat daarom de harten van onze volgelingen gerust zijn. Zij moeten voldoende voorzorg (Taqiyya) nemen, ook al doen rampspoeden hen beven. De uiteindelijke afloop zal voor hen goed zijn door Gods mooie handelen, zolang zij de verboden zonden vermijden.

Wij leggen jou op, o **oprechte vriend** die namens ons tegen de onrechtplegers strijdt - moge God je steunen met de overwinning waarmee Hij onze vrome voorgangers hielp - dat wie van je broeders in de religie zijn Heer vreest en wat hij verschuldigd is betaalt aan degenen die er recht op hebben, veilig zal zijn voor de vernietigende beproeving en haar duistere, misleidende rampen. En wie van hen gierig is met wat God hem van Zijn gunst heeft geleend tegenover degenen met wie hij verbonden dient te zijn, zal daardoor verlies lijden in deze wereld en het hiernamaals. **Als onze volgelingen** - moge God hen succesvol maken in Zijn gehoorzaamheid - met hun harten eensgezind waren in het nakomen van

Arabisch

وَكُتِبَ فِي غُرَّةِ شَوَّالٍ مِنْ سَنَةِ اثْنَتَيْ عَشْرَةٍ وَأَرْبَعِمِائَةٍ.

نسخة التوقيع باليد العليا صلوات الله على صاحبها: هذا
كتابنا إليك أيها الولي، الملمم للحقّ العليّ، بإملائنا وخطّ
ثقتنا؛ فأخفه عن كلّ أحد، واطوه، واجعل له نسخة
تطلع عليها من تسكن إلى أمانته من أوليائنا – شملهم الله
ببركتنا إن شاء الله –. الحمد لله والصلاة على سيدنا
محمد النبي وآله الطاهرين.

Nederlandse vertaling

het verbond dat op hen rust, dan zou de
voorspoed van onze ontmoeting niet zijn
uitgesteld en zou het geluk ons te zien zich
haastig aan hen hebben voorgedaan, met ware
kennis en oprechtheid van hun kant jegens ons.
Niets houdt ons van hen terug behalve datgene
wat ons bereikt waarvan wij het niet houden
en niet wensen van hen. God is de helper; Hij is
toereikend en de beste Voogd. Zijn zegeningen
en vrede zij over onze heer, de bringer van
blijde tijdingen en waarschuwer, Muhammad
en zijn reine familie. Geschreven op de eerste
van **Shawwāl** van het jaar 412 AH.

Exemplaar van de brief met de verheven
hand – Gods zegeningen zij met de bezitter
ervan: dit is onze brief aan u, o vriend, de
geïnspireerde tot de verheven waarheid,
gedicteerd door ons en in het handschrift van
onze vertrouweling. Verberg hem voor
iedereen en berg hem op. Maak er een afschrift
van om het te tonen aan wie u vertrouwt op
zijn betrouwbaarheid onder onze volgelingen –
moge God hen onder onze zegen verzamelen,
zo God wil. Alle lof is aan God en zegeningen op
onze heer Muhammad de Profeet en zijn reine
familie.